

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY RYBOŁÓWSTWA MORSKIEGO

OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI
MORSKIEGO INSTYTUTU RYBACKIEGO

Rok III

Gdańsk — Syczeń 1953 r.

Nr 1

Gwiazdką obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje znajdujące się w bibliotece MIR; dwiema gwiazdkami — tłumaczenia publikacji wykonane przez MIR.

ICHTIOLOGIA

252* 639.2.001.5:597.553.2(438) MIR-1-53

Zarnecki St.: **Rasy sezonowe u ryb łososiowatych.** Gosp. Rybna, W-wa, mies., t. 4, Nr 8, sierp. 52, s. 2; A 4, 2,6 str. — Wyniki badań w ciągu ostatnich 30 lat wykazały, że każde dorzecze posiada odrębną, specyficzną dla niego rasę łososia lub troci, różniącą się odmiennymi właściwościami biologicznymi. Obok pojęcia ras lokalnych wyodrębniono rasy sezonowe: populacja z danej rzeki dzieli się na letnią i zimową. Autor podaje właściwości biologiczne tych zróżnicowanych ras łososi Oceanu Spokojnego, z półn. rzek łososiowych ZSRR, oraz wypowiedzi radzieckiego uczonego Berga na temat ras sezonowych ryb.

253* 639.3.06:597.553.2(47) MIR-1-53

Lastoczkin W. I.: **Wychów narybku łososiowego w drewnianych korytach.** „Wyraszcziwanie łososiej młodzi w wierzbianych żołądach”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 5, maj 52, s. 62; 26 x 16,5 cm, 0,7 str. — Opis hodowli narybku łososia w drewnianych korytach w przepływie wody biejącej 4,3-8,6 l/min na każdy tysiąc sztuk narybku, który karmiono szlucznie miazgą z ikry różnych ryb. Straty na okres lata ok. 30%. Wskazuje to na możliwości wychowu łososia bez specjalnych basenów i stawków.

254* 639.2.091 MIR-1-53

Kocylowski B.: **Choroby ryb i ich zwalczanie.** Zgorzel skrzeli Gosp. Rybna, W-wa, mies., t. 4, Nr 8, sierp. 52, s. 20; A 4, 1 str. — Zgorzel skrzeli atakuje ryby wyłącznie w jeziorach i stawach w okresie od lipca do września. Okres choroby trwa 2-4 dni, wtedy ginie do 50% ryb. Choroba wywołana grzybkami Branchiomyces sanguinis powoduje rozpad skrzeli i śmierć ryb przez uduszenie. Podano sposoby zapobiegania i zwalczania zgorzeli, jak: zabezpieczenie środowiska wodnego przed zanieczyszczeniami pochodzenia organicznego, strącanie organicznych substancji przez posypywanie stawu wapnem palonym, odłów osobników osłabionych i niszczenie chorych itp.

255* 639.2(091) MIR-1-53

Radcliffe W.: **Rybołówstwo czasów najdawniejszych.** „Fishing from the earliest times”. London, 1926, Murray J., D, 515 str., 37 rys., 22 tabl. rys., 496 poz. bibl. — Książka ta jest jedną z wielu poświęconych historii rybołówstwa w świecie starożytnym. Autor rozpoczyna pracę przedstawieniem wiadomości o rybołówstwie, jakie pozostawili starożytni Grecy. Dalsze rozdziały poświęcone są rybołówstwu w Egipcie, Assyrii, Palestynie i w krajach żydowskich oraz w Chinach. Autor stara się przedstawić ówczesne metody połowów, hodowlę ryb i główne gatunki ryb użytkowych.

OCEANOLOGIA BIOLOGICZNA I FIZYCZNA

256* 599.745.3:639.24(261.2) (261) MIR-1-53

Mohr E.: **Foki wód europejskich.** „Die Robben der Europäischen Gewässer”. Frankfurt/Main, 1952, Monograph der Wildsäugeltiere, t. 12; D, B 5, 284 str., 3 rys., 40 tabl. rys., 8 mapek, 566 poz. bibl. — Książka omawia szczegółowo anatomię fok, tryb życia oraz polowanie na te zwierzęta w Europie północnej przed drugą wojną światową. W drugiej części autorka opisuje dokładnie 14 gatunków fok zamieszkujących w wodach Europy północnej oraz morsa.

257* 639.25:593.93:338 MIR-1-53

Nolte W.: **Półw rozgwiadz celem uzyskania mączki pokarmowej.** „Seesternfang zur Futtermehlgewinnung”. Allg. Fischwirtschaftszeitung, Bremenhaven, t. 4, Nr 4, luty 52, s. 3; 42 x 29,5 cm, 0,3 str., 1 fot. — Autor omawia krótko zagadnienie uzyskania mączki pokarmowej z rozgwiadz, spotykanych licznie na wybrzeżu M. Północnego. Wzmianki o w/w połowach spotykamy już w 1937 r., ale dopiero w 49 są one godne uwagi. Surowiec przerabiano za pomocą specjalnych suszarni (jak dla garneli). Uzyskana mączka jest mniej wartościowa od rybnej, gdyż zawiera dużo wapna. Połowy rozgwiadz przyczynią się do zwiększenia dochodów z rybołówstwa przybrzeżnego.

258* 551.46 MIR-1-53

Marmer H.: **Oceanografia, wiedza o morzu.** „L'océanographie, la science de la mer”. Extrait de „Scientia”, Milano, 1943; D., 24 x 15,5 cm, 8 str. — Krótki zarys historii oceanografii, znaczenia tej najmłodszej z nauk o morzu. Autor uważa, że oceanografia jest kompleksem szeregu gałęzi wiedzy. Prace badawcze oceanografów są b. kosztowne, muszą być dobrze subsydiowane. Najlepszym rozwiązaniem tego problemu jest współpraca międzynarodowa, np. Le Conseil International pour l'Exploration de la Mer — zorganizowana w 1901 r. w Kopenhadze. W zespole oceanografów pracują specjaliści różnych dziedzin związanych z wiedzą morską.

259* 551.461/465: 551.513 MIR-1-53

Zubow N. N.: **Oceanologia dynamiczna.** „Dinamicheskaja okieanologia”. Moskwa, 1947, Gidrometeoizdat; D., B 5, 430 str., 94 rys., 107 wyk., 56 tabl., 130 poz. bibl., 28 mapek. — Książka zawiera obszerne wiadomości z dziedziny oceanografii fizycznej i przedstawia dużą wartość dla naukowców, głównie geografów i meteorologów. Szczegółowo opracowano fizyczne właściwości wody morskiej. Najwięcej miejsca zajmuje opis ruchu wody morskiej, jej mieszanie się, falowanie, przyprawy, prądy morskie. Zagadnienia te poruszono również osobno z uwzględnieniem lodów. Bardzo ciekawy jest rozdział o ruchu atmosfery i wód oceanów.

POŁOWY I SPRZĘT RYBACKI

260* 638.2.081.1/11:519.2 MIR-1-53

Baranow F. I.: **Teoria i obliczenie matematyczne narzędzi rybackich.** „Teorija i rasczet orudij rybolowstwa”. Moskwa, 1948, Piszczepromizdat; D, 22,5 x 15 cm, 436 str., 77 rys., 163 wyk., 19 tabl., 1 poz. bibl. — Autor omawia materiały, z jakich robi się sieci, następnie podaje sposoby budowy różnych typów sieci i narzędzi rybackich oraz obliczenie sił, jakie działają na sieć rybacką przy połowach ryb. Specjalnie dokładnie opracowano haczyki rybackie, sieci stawne, sieci pułapki, niewody, ciągnione, stawne i pelagiczne oraz włoki. Przy omawianiu tych narzędzi autor omawia ich pracę w wodzie i wyprowadza szereg wzorów.

261* 639.2(481):577.472(26):338 MIR-1-53

Sund O.: **Młody rybak. (ze szkierów).** „Skärungen”. Oslo 1945, Fabritius Sonners; A 4, 258 str., 10 fot., 46 rys., 29 tabl. rys., 5 wyk., 8 tabl., 10 mapek, 32 poz. bibl. — Książka stanowi małą encyklopedię wiedzy rybackiej i jest przeznaczona dla rybaków morskich. Autor po-

daje zasady nawigacji, opis statków rybackich morskich i narzędzia połowu. Omawia również biologię morza i wszystkie ważniejsze gatunki ryb użytkowych. Osobne rozdziały poświęcone są planktonowi, mięczakom, skorupiakom, ssakom, ptakom morskim i roślinności oraz ich znaczeniu gospodarczemu. W zakończeniu książki podano wiadomości praktyczne oraz wykaz nazw zwierząt morskich w 9 językach Europy północnej i środkowej.

262* 629.124.72.004.67:65.011 MIR-1-53
Kusznariw W. A.: **Konserwacja statków rybackich i ich remont własnymi środkami**. „Uchod za sudami rybnoj promyslennosti i remont ich sudowymi sriedstwami”. Moskwa, 1951, Piszczepromizdat; D, 22×15 cm, 179 str., 8 fot., 23 rys., 16 tabl., 9 poz. bibl. — Autor omawia metody konserwowania kadłubów, ładowni, pokładów, masztów, mechanizmów pomocniczych i wyposażenia statków rybackich. Szczegółowo przedstawiono bieżącą konserwację za pomocą malowania części statków. Osobne rozdziały poświęcono remontowi kadłubów oraz przygotowaniu statku do remontu stoczninowego. Omówiono zagadnienie bezpieczeństwa pracy na statkach rybackich. Niewielki rozdział mówi o pływaniu w łodach.

263* 639.2.081.1/.11:519.2 MIR-1-53
Baranow F. I.: **Teoria i obliczenie matematyczne narzędzi rybackich**. „Tieorja i rasczet orudii rybołowstwa”. Moskwa, 1948, Piszczepromizdat; D, 22,5×15 cm, 436 str. 77 rys., 13 wykr., 19 tabl., 1 poz. bibl. — Autor omawia materiały, z jakich robi się sieci, następnie podaje sposoby budowy różnych typów sieci i narzędzi rybackich oraz obliczenie sił, jakie działają na sieć rybacką przy połowach ryb. Specjalnie dokładnie opracowano haczyki rybackie, sieci stawne, sieci pułapki, niewody ciągnięte, stawne i pelagiczne oraz włoki. Przy omawianiu tych narzędzi autor przedstawia ich pracę w wodzie i wprowadza szereg wzorów matematycznych do obliczenia różnych elementów.

KONSERWACJA i TECHNOLOGIA PRZETWÓRSTWA RYBNEGO

264* 664.95:658.656/.8 MIR-1-53
Bieriezin N. T.: **Przemysłowe przetwórstwo ryb**. „Promysłowaja obrabotka ryby”. Moskwa, 1951, Piszczepromizdat; D, 23×15,5 cm, 234 str., 67 rys., 16 wykr., 46 tabl., 34 poz. bibl. — Książkę rozpoczynają rozdziały traktujące wyładunek i przyjęcie ryb ze statków na ląd. W dalszym ciągu omawia się technikę chłodzenia ryb, patroszenie, filetowanie oraz sposoby wykorzystania odpadków. Wiele miejsca poświęcono soleniu ryb, produkcji kawioru, wędzeniu, suszeniu i innym metodom przetwórstwa. Podano również opis stosowanych opakowań, składowania i przechowywania produktów rybnych. Książka przeznaczona jest dla pracowników przemysłu rybnego.

265* 664.951.222.2.002.52 MIR-1-53
Lewanidow I. P., Tierientjew A. W.: **Całkowita mechanizacja produkcji solonych śledzi**. „Kompleksnaja mechnizacija proizwodstwa solenoj seldi”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 26, Nr 10, paźdz. 50, s. 7; 26×16,5 cm,

7 str., 3 rys., 1 tabl. — Autorzy omawiają wyniki z wykonanych prac nad soleniem śledzi. Podają sposób solenia w krążącej lacy, z hydraulicznym przeładowywaniem. Omawiają zmechanizowane solenie śledzi suchą solą oraz hydrauliczne wyładowanie ze zbiorników sposobem Pokrowskiego, a następnie układanie śledzi do beczek przy pomocy wibratora.

266* 664.95.002.52(47) MIR-1-53
Michajłow G. W., Rosatkiewicz K. W.: **Wposażenie techniczne fabryk konserw rybnych**. „Tiechnologičeskoje oborudowanje rybokonsierwnych zawodow”. Moskwa, 1938, Piszczepromizdat; D, B 5, 320 str., 219 rys., 23 tabl., 18 poz. bibl. — Opis maszyn stosowanych w rybnym przemyśle konserwowym, w szczególności maszyn i aparatów przetwórstwa ryb łososiowatych, śledziowatych i karpowatych. Omówiono maszyny przetwarzające rybę przeznaczoną do solenia. Osobne rozdziały poświęcono również aparatom i przyrządom kontrolno-pomiarowym oraz środkom transportu wewnętrznego ryb. Podano obliczenia technologiczne przy konserwowaniu łososiowatych i obliczenia cieplne przy przetwórstwie rybnym. Książka przeznaczona jest dla uczelni wyższych przemysłu spożywczego.

EKONOMIA - STATYSTYKA

267* 664.95:657:65.011:338.58 MIR-1-53
Wewnętrzno-zakładowy rozrachunek gospodarczy należy wprowadzać do wszystkich przedsiębiorstw przemysłu rybnego. „Głuboko wniediat' wnutrizawodskoj chozrasczot na wsiech priedpriijatijach rybnoj promyslennosti”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 6, czerw. 52, s. 1; 26×16,5 cm, 33 str., 2 poz. bibl. — Artykuł propagandowy, wykazujący dodatnie osiągnięcia przedsiębiorstw stosujących wewnętrzno-zakładowy rozrachunek gospodarczy. Wymienia się szereg przodujących przedsiębiorstw i wskazuje na konieczność wprowadzenia powyższego rozrachunku we wszystkich przedsiębiorstwach przemysłu rybnego.

268* 639.2:664.95:31(73) MIR-1-53
Andersen A. W., Power E. A.: **Statystyka Stanów Zjednoczonych 1947**. „Fishery statistics of the United States 1947”. Statistical Digest, Washington, 1950, U. S. Dep. of the Interior; 26×20 cm, 285 str., 23 rys., 18 tabl. rys., 157 tabl., 1 mapa, 162 poz. bibl. — Opracowanie zawiera szereg tabel statystycznych, ujmujących wyładunki ryb, przemysł przetwórczy i chłodniczy, obrót rybą i zagraniczny handel rybny USA w 1947 r. Większość tabel odnosi się do szczegółowego przeglądu tych danych w poszczególnych rejonach wybrzeża. Całość uzupełnia przegląd statystyczny połowów głównych gatunków przemysłowych oraz dane o rybołówstwie na jeziorach i rzekach USA. Połowy USA łącznie z Alaską wyniosły w 1947 4.398 milionów funtów, wartości 302,6 mil. dol. Pod względem masy połowów był to najniższy rok od 1943 r. W ogólnej masie połowów było ponad 1000 mil. funtów menhaden, 498 mil. łososia, 272 mil. sardyny, 269,6 mil. ryb tuńczykowatych, 146,5 mil. karmazyna. Z połowów przeznaczono: ca. 35% do zbytu w stanie świeżym lub mrożonym, 31% na konserwy puszkowe, ca. 30% na olej i mączkę i 25% na solenie.

Niniejszy przegląd dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu rybołówstwa morskiego.

Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188).

CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 gr.

CIDNT wykonuje (za zwrotem kosztów) fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.